

TÖVSIYƏ 4

Yandırıcı təsirə malik vasitələrlə zəhərlənmə zamanı zərərçəkənə zəhərli maddənin təsirini və qatılığını azaltmaq məqsədilə soyuq su içirtmək vacibdir. Lakin bu zaman süni qusma üçün şərait yaradaraq zərərçəkənin mədəsini yumaq olmaz, çünki onlar çeçəyə bilər və bu da turşunun, qələvinin tənəffüs yollarına düşərək yanığ əmələ gətirməsinə səbəb ola bilər.

TÖVSIYƏ 5

Turşu və ya qələvini neytrallaşdırmaq üçün xəstəyə bir stəkan süd vermək məsləhət görülür. Bu zaman sodalı məhlul içmək yaramaz, çünki baş verə biləcək neytrallaşma reaksiyası zamanı çoxlu miqdarda istilik və karbon turşusunun ayrılması ağrını daha da gücləndirər.

Məişətdə işlədilən kimyəvi vasitələrlə zəhərlənməyə qarşı görülən vacib tədbirlər:

- Məişət kimyası məhsullarını, kosmetik vasitələri, turşu və qələviləri mütləq qızdırıcı cihazlardan aralı, uşaqların əlinin çatmadığı, qıfıllı bir yerdə saxlamaq zəruridir;
- Bu vasitələrin çoxunun yüksək uçuculuğa malik olduğunu nəzərə alaraq mənzildə onları uzun müddət və çox miqdarda saxlamaq olmaz;
- Mənzili həşəratlara qarşı mübarizə vasitələri ilə dərmanlayarkən, mütləq uşaqları oradan çıxarmaq, qab-qacağı, ərzaq məhsullarını yığışdırmaq, ağız və burunu bir neçə qat tənziflə bağlamaq, dərmanlama işləri qurtardıqdan sonra mütləq bir neçə saat ərzində otağın havasını dəyişmək lazımdır;
- Təsərrüfatda işlədilən vasitələri ərzaq məhsulları üçün nəzərdə tutduğunuz qablarda saxlamaq çox təhlükəlidir və qəti şəkildə buna yol vermək olmaz.

Bakı, AZ1122, H. Zərdabi küç., 96
Tel: 431-60-88, Faks: 430-52-85
office@isim.az www.isim.az

Buklet "Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin 2014-2020-ci illər üçün Strateji Planı" üzrə Fəaliyyət Planının 4.4. bəndinə əsasən, İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi tərəfindən hazırlanaraq çap edilmişdir.

KİMYƏVİ MADDƏLƏRİN insan orqanizminə təsiri

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının verdiyi məlumata görə, toksik təsirə malik kimyəvi maddələrin təsirinə məruz qalmış şəxslər təcili tibbi yardım göstərilməsi üçün stasionar müəssisələrə müraciət edənlərin 15-20%-ni təşkil edir. Bu şəxslərin əksəriyyəti səhvən kimyəvi vasitələrin daxilə qəbul edilməsi nəticəsində zəhərlənənlər, gündəlik həyatımızda məişətdə istifadə olunan kimyəvi vasitələrdən düzgün istifadə qaydasını bilməyən və qaydalara riayət etməyən insanlardır.

Daha geniş yayılmış zəhərlənmələr – müxtəlif toksiki dərəcəyə malik olan sirkə cövhəri, naşatır spirti, insektisidlər (həşəratları məhv etmək üçün istifadə edilən vasitə) və digər vasitələrin təsirindən baş verir.

Yuyucu tozlar, şüşələri, vannanı təmizləyən vasitələr selikli qışanın, mədə-bağırsağ yollarının, tənəffüs üzvlərinin qıcıqlanmasına və ya allergik reaksiyaların meydana çıxmasına (gözlərin yaşarması, asqırma, burunun tutulması) səbəb olur.

Ən yüksək toksiki təsirə malik kimyəvi maddələr –

tərkibində fosfor üzvü birləşmələr (FÜB), xlorofos, dixlofos olan insektisidlərdir. Fosfor üzvü birləşmələr qısa zamanda ağır zəhərlənməyə səbəb olur.

Fosfor üzvü birləşmələrlə **zəhərlənmənin ilk simptomları** boğulma, qusma, güclü tərləmə, qarın işləməsidir. Daha ağır hallarda insan huşunu itirir ki, bu da preparatın ağız vasitəsilə orqanizmə daxil olması zamanı baş verir.

Tövsiyə xarakterli məlumat kimi aşağıda xüsusi qeyd etdiyimiz qaydalara riayət edin:

TÖVSIYƏ 1

İlk növbədə məişət kimyası vasitələrinin saxlanması qaydalarına riayət etmək lazımdır. Onları yeyinti məhsullarının qabına tökərək saxlamaq, eləcə də, mətbəxdə, şkafda qab-qacaq və ərzaq məhsulları ilə bir yerdə saxlamaq olmaz. Xüsusilə də bu məhsulların uşaqların əlinə keçməməsinə çalışmaq vacibdir. Bu cür kimyəvi maddələrin saxlanması üçün mümkün qədər açarla bağlanmış və uşaqlar üçün əlçatmaz şkaflardan istifadə etmək lazımdır.

TÖVSIYƏ 2

Paltarların, qab-qışıqın, döşəmənin, xalçaların yuyulmasında, yumşaq mebelin, vanna otağının təmizlənməsində geniş istifadə edilən sintetik yuyucu vasitələr üzərində göstərilən təlimatlara əməl edilməlidir, eləcə də paltarlar üçün nəzərdə tutulan vasitələrdən qabların yuyulmasında istifadə etmək təhlükəlidir. Yuyucu tozlar tənəffüs yollarının qıcıqlanmasına, maye halda olan sintetik yuyucu vasitələr isə allergik reaksiyalara, dəri qıcıqlanmalarına səbəb ola bilər.

TÖVSIYƏ 3

Əgər maye şəklində olan kimyəvi maddə içmişsinizsə, dərhal təcili yardım çağırın və bu zaman mütləq, məhz hansı maddənin təsiri nəticəsində zəhərləndiyiniz barədə məlumat verin. Təcili yardım gələnə qədər bəzi təxirəsalınmaz tədbirlərin görülməsi zəruridir.

Məsələn, fosfor-üzvü birləşmələrlə zəhərləndikdə, zərərçəkənin mədəsini yumaq üçün ona dərhal otaq temperaturunda olan yarım litr su içirdin və qışıqın dəstəyi ilə dilin dibini qıcıqlandıraraq süni qusma yaradın. Bu əməliyyatı bir neçə dəfə təkrar edin. Bu üsul mədənin tam təmizlənməsinə kömək etməsə də, zəhərli maddənin bir qisminin kənarlaşdırılmasına və beləliklə də qana keçməsinin azaldılmasına nail olmağa kömək edə bilər. Mədənin bu cür yuyulması yalnız zərərçəkən ayıq vəziyyətdə olduqda mümkündür. Huşunu itirmiş adamları isə yanı tərəfə(böyrü üstə) çevirmək lazımdır, bu, qusma zamanı mədədə olanların tənəffüs yollarına düşməsinə imkan vermir. Zərərçəkənin başını yana çevirərək ağız boşluğunu yaxalamaq lazımdır.